

בְּכָל דָּוָר וְדָוָר

ליל הסדר התשפ"ה

מה נשתנה הלילה הזה?

לא הרבה, למען האמת.

עדיין מלחמה.

עדיין חטופים.

עדיין מריבות ומחלוקות ומניפולציות להשגת הכרעה, והאמת מה יהא עליה?

אנחנו השתנינו.

אנחנו פחות בוטחות, יותר עצובים, יותר בודדות.

יותר מיואשים.

יותר שונאות.

בְּכָל דָּוָר / מרטין הרשקוביץ

בְּכָל דָּוָר וְדָוָר חָיָב אָדָם לְרַאוֹת
אֶת הָאוֹר

לְהִנְחוּתוֹ הַדָּרָךְ

כְּדֵי שְׂיִמְשִׁיךְ לְצַעַד בְּאַפְלָה.

בְּכָל דָּוָר וְדָוָר חָיָב אָדָם לְשָׁמַע

אֶת הַלְחָשׁ שֶׁנִּגְדָם

כְּדֵי לְעֲנוּתוֹ בְּכִכִּי.

בְּכָל דָּוָר וְדָוָר חָיָב אָדָם לְטַעַם

אֶת מְרוֹר הַמְּצִיאוֹת

כְּדֵי שְׂיִזְכַּל לְהִתְחַבֵּק.

בְּכָל דָּוָר וְדָוָר חָיָב אָדָם לְשֹׁאֵף

אֶת נִיחוּחַ הַתְּקוּנָה שֶׁנִּשְׁרָפָה

כְּדֵי שְׂיִזְכַּל לְהִתְנַחֵם.

בְּכָל דָּוָר וְדָוָר חָיָב אָדָם

לְתֵת לְעַצְמוֹ לְחוּשׁ

כְּדֵי שְׂיִזְכַּל לְסַפֵּר.

בְּכָל דָּוָר וְדָוָר חָיָב אָדָם לְקוֹנֹת

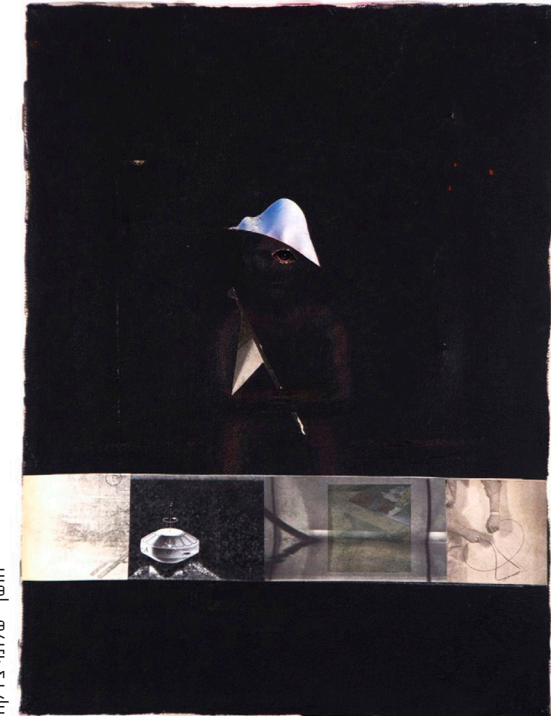
כְּדֵי לְאַפְשֵׁר לְעַצְמוֹ לְקוֹם

בית המדרש
לרבנים
ע"ש שכטר

יוצרים
זיכרון

כנסת
הרבנים
בישראל

התנועה
המסורתית

"חשך" שלום צילקה

והגדת לבתך / הרבה אירנה גריצבסקיה

רחיים חזקים ממוות, אומר לבתי, ותמיד, לא משנה כמה
כאב מסביב, יש מחר ובו ויהי אור. ואם תשאל היא אותי
מה הזמן החשוב ביותר? מיהו האדם החשוב ביותר? ומהו
הדבר החשוב ביותר לעשותו? כמו בספר "שלוש השאלות"
של טולסטוי, אענה: הזמן החשוב ביותר הוא עכשיו, ובו אני,
את והאהובים שלנו יושבים סביב שולחן פסח זה, כאשר
במיליוני בתים אחרים עושים סדר יהודים אחרים שגם להם
כואב, שגם חייהם בסכנה, בין שבארץ בין שבאוקראינה.
האדם החשוב ביותר הוא זה שנמצא לידנו, עבורי זו את
שכרע יושבת לידי. והדבר הנכון לעשות הוא לעזור לאותו
אדם, ולכן אני לבתי שהחיים חזקים...

מדרש שיר השירים / יוסי אלמכיאס

על-משכבי בלילות,

אני ישנה ולבי ער.

בנשתי את שאהבה נפשי.

קול אחי היושבים בחגגי הסלע, בסתר המדרגה.

קולם דופק: "פתחו-לי."

בנשתיים ולא מצאתים.

השבתי אתכם: תעירו ותעוררו את-האהבה - עד שתחפצי!!

השבתי אתכם: אל תסובו עיניכם מנגדם,

נאמר לכל אם: "ונבקשנו עמך!"

עד שנראה שארית האמהות - ונשלה אין בהם.

אנא, הראונו מראייהם, השמיעונו קולם.

תנו לאבותיהם, יאחזום ולא ירפום,

שמאלם תחת ראשם וימינם תחבקים.

הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע

בארצנו.

קדש ושכח / שזומית נעים נאור

ואיך:

נשב לסדר

בשדבר אינו

איך ינחו מטעמים

בשאחינו

איך נאכל לחם צר

מי מלח

איך נסעד כבני מלכים

איך תמקח החרטת

איך לא.

"צפרדעי" שלומי צדקה

עם זאת, מיד לאחר ארבע הקושיות, אנחנו קוראים "עבדים היינו" בלשון עבר, ואף שרים "עתה בני חורין". איך ייתכן שתוך כמה דקות, כהרף עין, אנחנו עוברים מעבדות בלשון הווה וחירות בלשון עתיד לעבדות בלשון עבר וחירות בלשון הווה?

סתירה זו משקפת את המציאות המורכבת שלנו: בעוד שחלק מעמנו שבו, אנחנו היושבים סביב שולחן החג חופשיים. אל לנו לכלבל בין המציאות הכואבת של אחינו השבויים לבין ברכת החיים כיהודים בארץ ישראל.

בפסח הזה, חובתנו להכיר בחירותנו ולפעול עד שכולנו נוכל לומר "עתה בני חורין"...

הרב ארי חסיד, דיקן משנה, בית המדרש לרבנים ע"ש שכטר

למעשה, גם רגעי ההצלה ממצרים, שאותם נחוגג הלילה, היו מהולים בחרדה ומכאוב. צהלות השחרור של בני ישראל נמהלו בצהלות סוסי מצרים, ברדפם אחריהם כשהם לכודים בין מצרים ובין הים. את האופוריה שלאחר קריעת ים סוף החליף האינסוף המדברי המאיים, שבו יש להלוך ללא אוכל וללא מים, עם מנהיג לא מוכר.

"וַיִּרְדְּפוּ מִצְרַיִם אַחֲרֵיהֶם וַיִּשְׁיִגּוּ אוֹתָם חַנִּים עַל הַיָּם...
על פי החירות..." (שמות יד:ט)

חג החירות מהדהד את שמו של המרחב הזה, שבין מצרים לבין הים; מצב הביניים שבין הצלה לבין איום קיומי חדש.

יתכן שהמצווה לספר ביציאת מצרים נועדה גם לשמש תזכורת לכך, שקושי הוא תופעת לוואי של דהירה קדימה ושל גיוס כוחות לתיקון; שהיות המכאוב חלק מנוף הגאולה שזור בסיפור עמנו, למן היווסדו.

הלילה הזה, הכל מיוחד ודבר לא השתנה: שבכל הלילות - גם הלילה - אנו נאבקים ונאבקות, למען עתיד ושפיות; הלילה הזה נתבל את יגון עמנו בשמחת החירות, שהלוואי יזכו לה חטופינו, ונשמותינו הרצוצות.

הלילה הזה ובכל הלילות נספר ביציאת מצרים, על חירות אל מול הים; ומתוך פי החירות יגבר כוחנו להאמין בטוב ולהמשיך לספר.

הרבה חיה רואן בקר, דיקנית, בית המדרש לרבנים ע"ש שכטר

בני חורין

בפתח ההגדה אנחנו קוראים "השתא הכא, לשנה הבאה בארץ ישראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין".

